

A honismereti munka megújulása Tokajban

Egy helytörténeti gyűjtemény létrehozására már az 1930-as években eredményes kísérlet történt a polgári fiúiskolában. Ennek folytatásaként indult be az 1950-es évek közepe, vége felé az a honismereti munka, melyből végül is megszülehetett a *Tokaji Múzeum* 1962-ben. Előbb tehát egy széles körű gyűjtőmunkáról kell számot adnunk, amelyben elsősorban az általános iskolai tanulók vettek részt. Szerencsésen ötvöződött a körülmény az ifjúsági mozgalom tevékenységével. Ezt a lehetőséget teremtette meg és használta fel *Pap Miklós* polgári iskolai tanár, amikor megalapította a tokaji helytörténeti múzeumot. A továbbiakban a lassan szerveződő intézmény köré sorakoztak azok a felnőttek is, akik szívesen vettek részt a honismereti munkában.

Időközben azonban megváltoztak a társadalmi feltételek. A valamikor vonzó honismereti munka megszűrkült vagy talán lendületét veszítette?

Amióta Tokaj 1986-ban visszanyerte városi jogállását, úgy tűnik, hogy ambíciói is visszatérnek. Valamiként magára lelt, vagy legalábbis azt tapasztalhatja az érdeklődő, hogy türelmetlenül keresi, kutatja mind a vezetés, mind a városi polgár is, hogyan lehetne kitörni a városnak abból a szerény közigazgatási-politikai köréből, amelyben hosszú évtizedeken át szegény falusi településként vesztegelt.

Persze Tokajnak mindig voltak barátai, de támadtak apostolai is. Ezekből az egyéni törekvésekből nőttek ki az olyan intézmények, mint a már említett Tokaji Múzeum, de ide sorolhatjuk a Tokaji Művésztelepet, majd a Zilahy György Művészetbarátok Körét (ZMK) is. Igaztalanok volnánk, ha legalább ket nevet nem említenénk még: *Tenkács Tibor* festőművészt és fáradhatatlan művelődés-politikusát, valamint *Béres Béla* esperes-plébánosát, aki nem szűnt meg maga köré gyűjteni az ikonokon túl az egyházi (no és a tokaji) művészet iránt érdeklődőket. Kisebb-nagyobb körök alkották, alakították tehát Tokaj honismereti tevékenységét.

Ma mindenki előtt világos célként lebeg, hogy meg kell haladnunk a művelődésben, a honismeretben is régi önmagunkat. Ráébredt az új tokaji vezetés is arra, hogy e tájon – részint az idegenforgalomra számítva – sok lehetőség rejlik a művelődésben, a kultúrában. A művelődés iránti érdeklődés így lelt ismét arra az ösvényre, amely a honismerethez vezet.

Tokaj vezetése szervezni szeretné a hegyaljai tájon folyó honismereti munkát. A megyei múzeumok igazgatósága által elindított *társadalomkutatási program* így lelt Tokajban jó házigazdára. 1988. október 21-én és 22-én tudományos tanácskozássra került sor. A fenti témakörben a másodikra, mert megelőzően Mádon szerveztünk hasonló tanácskozást, aminek anyaga széles körű társadalmi támogatással megjelenhetett éppen a *Tokaji Tanácskozás* alkalmából. A kötetben 10 tanulmány kapott helyet a hegyaljai táj mezővárosi településeiről. E munkának az irányítója elsősorban a Tokaji Múzeum, támogatója pedig másokkal egyetemben a tokaji városi tanács. Bizonyára nem szerénytelenség, ha mindezt felemlegettük, felhívtuk a honismereti munka iránt érdeklődőket, sőt a Tokaj-barátok figyelmét. Tettük ezt azért is, mert a tokaji honismereti munkások egyik feltett szándéka az, hogy a közeli jövőben szülessék meg a *Tokaj város monográfiája*. Ehhez jól jönnek azok az előtanulmányok, melyek Tokaj múltjának kisebb-nagyobb szeletét feldolgozzák. A keretek immár adóttak, éppen a városi tanács vállalkozó, művelődéspolitikus magatartása révén.

Dr. Bencsik János

